

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 716 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בניסה: 777.

וְאָרָא

עלון מס' 606 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל כ"ג טבת תשפ"ג

וְאָרָא - תוכן ענייני הפרשה

999 תפ"ג

- א. הבטחת ה' על גאולת ישראל בארבעה לשונות גאולה.
- ב. ראשי האבות בשבטי ראובן, שמעון ולוי, ויחוס משה ואהרן.
- ג. מופת התנין לפני פרעה, ומטה אהרן בלע את כל התנינים.
- ד. **מכת דם** - כל המים נהפכים לדם: התראה, מכה שבעת ימים, ונסיון החרטומים.
- ה. **צפרדע** - צפרדעים שורצות ומקרקות ברעש גדול בכל מצרים: התראה, מכה, תפילת משה, הצפרדעים מתו, ותבאש הארץ.
- ו. **כינים** - כל עפר מצרים נהפך לכינים: אהרן הכה את עפר מצרים בציווי משה, וְתָהִי הַכִּנָּם, וכשלו החרטומים לברוא כינים בעצמם.
- ז. **ערוב** - חיות בתערובת: התראה בבוקר תשחת הארץ, חוץ מארץ גשן - מושב בני ישראל. ופרעה אמר: "זבחו לה' בארץ", ומשה התפלל וסר הערוב, ויכבד לבו של פרעה.
- ח. **דבר** - הבהמות מתות: התראה, מות כל מקנה מצרים, וממקנה ישראל לא מת אחד.
- ט. **שחין** - פריחה בעור הגוף: משה (דרך נס) זרק פיח כבשן, והתפזר בכל מצרים, ויהי שחין באדם ובבהמה, ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה מפני השחין.
- י. **ברד** - גושי קרח ובתוכם אש יורדים מהשמים: התראה, ברד כבד מאוד אשר לא היה כמוהו במצרים, אש מתלקחת בתוך הברד וקולות מהשמים, שלח פרעה למשה שיתפלל, וכשיצא להתפלל מיד הפסיק הברד.

וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' עַל דְּבַר הַצְּפַרְדֵּים" (ח, ח)

– מדוע הגביה את קולו בתפילה

רבי אברהם ברוידא זצ"ל - אב"ד פראג ואבי משפחת ברוידא, הזדמן פעם לפונדק דרכים לפוש מטורח הדרך. בהגיע עת תפילת ערבית פרש רבי אברהם לקרן זוית והחל בתפילתו, אלא שבסמוך אליו הייתה חבורה של משכילים צעירים שליהגו ובילו את זמנם בשחוק פרוע והבלים. הגביר רבי אברהם את קולו והחל להתפלל בקולי קולות. לאחר התפילה ניגש אליו אחד המשכילים ובפיו שאלה מקניטה: "הן רחמנא ליבא בעי", שאל הצעיר, "ומדוע זה מר התפלל וצעק בקולי קולות". נענה רבי אברהם שלמד כן ממשה רבינו. שכן במכת צפרדע נאמר **וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה'**, יוצא דופן משאר תפילותיו של משה רבינו. ומדוע באמת צעק משה דווקא במכת צפרדע? שכן הצפרדעים קרקרו ועשו רעש איום במצרים כולה, ולהלכה נפסק שהמתפלל צריך שישמיע לאוזנו, לכך נאלץ משה לצעוק בתפילה זו. "אף אני הוכרחתי להגביה את קולי", סיים רבי אברהם לחצופים, "מפני קרקורן של צפרדעים"...

[במחשבה תחילה]

החל מפרשה זו מתחילה הגאולה של עם ישראל מארץ מצרים. בפרשתנו נגלה ה' יתברך למשה רבינו ע"ה בשם הו"ה ברוך הוא, ובישר ה' למשה רבינו ע"ה כי עתה הגיע זמן הגאולה, וכי מעתה יחל להכות את פרעה ומצרים עד אשר פרעה הרשע ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו. והתחיל ה' יתברך להכות את המצרים בעשרת המכות. פרשתנו עוסקת בעיקר במכות שהקב"ה הכה את פרעה ואת כל מצרים. כאמור, סך המכות שהכה ה' יתברך את מצרים היו עשר, כשבפרשתנו מצויות שבע מתוכם.

המכות שבאו על מצרים היו באופן של מידה כנגד מידה. אחת המכות המעניינות שלמדנו קל וחומר בהנהגותינו היא מכת צפרדע (ועיין בעיון בהמשך הגליון). ברם, איזו מידה כנגד מידה היתה במכת צפרדע? פרעה אמר: "לא יִדְעֵתִי אֶת ה'", על כן לקה דוקא בצפרדעים. שמה של הצפרדע נגזר מן המילים "ציפור דעה" - הצפרדע מקפצת ממקום למקום כציפור ויש בה דעה, כי היא משבחת את הקב"ה, 'קוה' 'קוה' שזה התפילה שלהם להקב"ה. בפרק שירה נאמר ששירת הצפרדע היא "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד".

ומן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל מביא מהזוהר שהצפרדע לא מפסיקה לקרקר ולו לרגע אחד, מעלות השחר ועד עלות השחר הבא. ולפי זה כוונת הכתוב כך היא: הצפרדע אומרת "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ", ומתי היא אומרת זאת? לְעוֹלָם וָעֶד - כל הזמן!

במכת צפרדע מסרו הצפרדעים עצמם למיתה כדי להרבות קידוש ה' בעולם, ונכנסו לתוך התנורים החמים, לפי שמסרו נפשם היו אומרים: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד", ומיד קפצו לתוך התנור. פרעה הרשע שאמר: "לא יִדְעֵתִי אֶת ה'", קיבל לקח ומוסר מהצפרדעים אשר מילאו את ארמונו וצעקו כל הזמן "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד".

וכתוב בפרשה (ה, ז): "וְסֵרוּ הַצְּפַרְדֵּים מִמֶּךָ וּמִבִּתְדִיק וּמִעֲבָדֶיךָ וּמִעַמֶּךָ, רַק בְּיַאֲר תִּשְׁאַרְנָה". שואל ה'חפץ חיים', מדוע כאן, כשהעתיר משה לה' שייסרו הצפרדעים, הועילה תפילתו, ואילו במעשה הנחשים השרפים בפרשת חוקת נצטווה משה רבינו "עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף" (במדבר כא, ח), כשהתפלל שם משה לה' שייסיר מישראל את הנחשים, לא הועילה תפילתו, רק הקדוש ברוך הוא גילה לו כיצד יוכל לרפא את הנשוכים - על ידי שְׂיִשִּׁים שָׂרָף עַל גֶּסֶס, ויסתכלו בו הנשוכים.

ההסבר הוא, שלכל דבר יש תרופה חוץ מלשון הרע. מדיבור לשון הרע נוצר מקטרג שקשה מאוד להסירו ולהפסיק את קיטרונו, מאחר ונוצר מקטרוג לשון הרע, הרי שכל מהותו של אותו מקטרג היא להוסיף ולקטרג.

והנה אמרו חז"ל שעונש הַשָּׂרָפִים בא לישראל על עוון לשון הרע, שדיבר העם באלוקים ובמשה, ואם כן, מובן מדוע לא הועילה תפילתו של משה להסירם לגמרי. הן לא בנקל ניתן להסיר את המקטרג שנוצר מעוון לשון הרע.

דהיינו, לכל צרה יש תרופה, חוץ מלשון הרע. זו מידה כנגד מידה. למדנו מהצפרדע מסירות נפש, והדיבור בפה הוא אך ורק לשבח את ה' יתברך על הנסים והנפלאות מאז ומעולם. ויהי רצון שיקויים בנו (מיכה ז, טו): כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת".

שבת שלום

כל המרחם על הבריות... - סיפור

סיפר יהודי שבמקצועו הוא חשמלאי, והנה ערב שבת דפיקות בדלת ביתו, הוא ניגש, בפתח עמדה גברת והתחננה שיבוא לסדר את החשמל שקפץ ולא רוצה לחזור. הוא ניסה להסביר לה שהשבת בפתח, אולם היא הפצירה והתחננה לפניו שירחם עליהם יש לה משפחה ברוכת ילדים ואם לא יהיה להם חשמל הם יצטרכו לאכול אוכל קר... בלית ברירה הוא הסכים, הוא ניגש לרכב לקחת את כלי העבודה והוא גילה לתדהמתו את ילדו הקטן בן השלוש שוכב ברכב בלי הכרה! היה זה יום חמסין במיוחד ולאחר שחזר איתו מקניות שכח אותו כשהוא רדום בכסא מאחורה. עברו שלוש שעות מאז שחזר והילד נמצא עתה במצב סכנה. הזמינו "הצלה" והילד חזר לחיים. אותו חשמלאי חשב לעצמו, אם הייתי מסרב לאותה אשה, מי יודע אם הילד הזה היה היום בין החיים.

"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבָדִים אַתֶּם וְאֶזְכְּרֶנּוּ אֶת בְּרִיתִי" (ו, ה)

ה) - מה בין המלח לייסורים

אמרו חכמים זכרונם לברכה כי כוונת ה' באומרו: "וְאֶזְכְּרֶנּוּ אֶת בְּרִיתִי" היתה לומר: 'ראיתי את ישראל בייסוריהם ונזכרתי בבריתי'. וכוונת הדברים היא על פי דברי הגמרא (ברכות ה), שייסורים מכפרים על עוונות בני האדם, ולמדו כן ממה שנאמרה והוזכרה המילה "ברית" לגבי מלח, שכן נאמר בו (במדבר יח, ט): "בְּרִית מֶלַח עוֹלָם", וגם לגבי ייסורים נאמרה והוזכרה המילה "ברית", שכן נאמר שם: "אֲלֶה דְבָרֵי הַבְּרִית" (דברים כח, ט), ודרשו חכמים ואמרו: "מה מלח מיטיב את הבשר, כך ייסורים מיטיבים את האדם ונוטלים ממנו את חטאיו"!

רבי מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל היה אומר על מאמר זה: אומנם המלח מוסיף טעם לבשר, אבל זה קורה אך ורק אם המלח ניתן במידה מתאימה ונכונה, ואילו כשמפריזים בדבר ומפזרים מלח רב על גבי הבשר, הרי שאז הוא מאבד את טעמו עד כדי כך שלפעמים כבר איננו ראוי לאכילה.

וכך ממש גם הייסורים עצמם - כשהם ניתנים במידה ובקצבה שיוכל האדם לשאת אותם, רק אז מיטיבים ומועילים הם לאדם; אולם כשהייסורים באים במידה מרובה מאוד, הרי שאז הם מעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו. לפיכך אמר הקב"ה: "שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - נאקת הייסורים הגדולים, "וְאֶזְכְּרֶנּוּ אֶת בְּרִיתִי" - הגיעה אפוא השעה לזכור את ברית המלח, והגיעה העת לגאול את ישראל.

"אֵלֶּה רְאִשֵׁי... בְּנֵי רְאוּבֵן... וּבְנֵי שִׁמְעוֹן... וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי" (ו, יד-טז)

כתב השל"ה הקדוש: "קשה, למה אמר תיבת 'שמות' אצל לוי יותר ממה שאמר בראובן ושמעון. העניין הוא כי שבט לוי לא היו בגלות (לא השתעבדו), ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הצבור, מה עשה, קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם 'גרשון' על שם כי 'גרים' הם בארץ לא להם, ושם 'קהת' על שם שיניהם 'קהות', ושם 'מררי' על שם 'וימררו' את חייהם, זהו שאמר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי. מכאן, ילמוד האדם להשתתף בצער הציבור אע"פ שאין הצרה מגעת לו".

[של"ה הק' דרך חיים תוכחת מוסר]

"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבָדִים אַתֶּם... (ו, ה) - להזדהות בשמחתם ובחלקם של רעים - סיפור

בחור מבוגר שלא מצא את זיווגו הרבה שנים פנה לרבי אליהו רוט זצ"ל לעצה וברכה. רבי אליהו שאל אותו אם בישיבה שהוא לומד ישנם עוד בחורים המצפים לישועה כמוהו. ענה הבחור: "כן, ישנם 20 בחורים אצלנו בישיבה שעדיין לא מצאו זיווגם"!

שאל רבי אליהו את הבחור: "תגיד לי את האמת, איך היית מרגיש אילו מחר היית קם בבוקר ומתבשר שאתמול בלילה כל ה-20 בחורים התארסו, היית שמח או עצוב...? ענה לו הבחור: "הרב מעלה לי את הלחץ דם עם השאלה הזו... אם כל ה-20 בחורים היו מתארסים, ורק אני הייתי נשאר רווק - הייתי קופץ מהחלון"...

אמר רבי אליהו רוט לבחור: "אני לא מבין אותך, יש כאן על כף המאזניים 20 בחורים שיכולים לשמוח ואתה לא מוכן לזה משום שאתה דואג לעצמך ומחפש 'אחים' לצרה' ואתה עוד רוצה שהקב"ה יחוס עליך וישמח אותך!?" אם תרצה שהקב"ה ישמח אותך, תתחיל לרצות ולצפות לשמחתם של אחרים ובשכר זה שאתה תרצה בטובתם של אחרים הקב"ה יתן לך את הישועה"...

ואמר ה'חתם סופר': "בפרשת השבוע אומר הקב"ה 'וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', מה פירוש המילה 'וְגַם' וכי מי עוד שמע את נאקתם...? אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד מהם גם את אנחת אחיו, למרות השיעבוד, השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של רעהו בכל יכולתו, ובשכר שמיעה זו שמע גם הקב"ה את אנחתם והושיעם". וְגַם' - כך היא גם הנהגתו של בורא עולם, כאשר ישמע איש את צעקת רעהו ויתמלא רחמים עליו לעמוד לימינו להסיר ממנו כל צער ומכאוב, ישמע גם ה' לקול נאקתו ויפקדהו בדבר ישועה ורחמים.

להיות דבוק במידת החסד והרחמים

אמרו חז"ל (מסכת מגילה יב): שלכן נקרא מרדכי הצדיק בן קיש, שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו.

ובשם הגר"א זצ"ל (סידור אבני אליהו על השכיבנו) מובא, שאמר לפרש כיצד מרדכי הקיש על שערי רחמים, עפ"י מה שמובא בחז"ל (מסכת שבת ק"א): תניא רבן גמליאל ברבי אומר, וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהַרְבֵּךְ (דברים יג, יח), כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים, ע"כ.

ומבאר הגר"א שני שערים הם האחד בלב השמים, והשני בלב האדם, וכשהאדם פותח שערי ליבו לרחם על הבריות נפתחים שערי שמים לרחם עליו, יעויין שם.

ואמר על כך מרן ראש הישיבה הגר"א זצ"ל שטיינמן זצ"ל מגיעים אנשים בעת צרה ומבקשים להתחזק בהנהגת מידה טובה שתעורר עליהם רחמים, ונפשם בשאלתם באיזו מידה להחזיק, והעצה הראויה היא שראוי להיות דבוק במידת החסד והרחמים, וזה על פי דברי הגר"א, שע"י שאדם פותח את ליבו למען הבריות נפתחים למענו שערי שמים.

”וַיֹּאמֶר הֶעֱתִירוּ אֶל ה'...” (ח, ד) - סיפור

האדם אין לו להשתהות, אלא יעמוד בתפילה מיד, ובתפילתו יחוש איך שהוא פונה לקב"ה בעצמו ומתחנן לפניו, והקב"ה מאזין לדבריו. בספר 'שלישי באשמורת' מובא מעשה נפלא שסיפרה הרבנית קנייבסקי ע"ה: פעם הגיעה אליי אישה ובפיה סיפור מצמרר. "לבתי בת השנים עשרה התגלה גידול בגזע המוח. הרופאים טוענים שלא קיים כל סיכוי להבראתה, כיון שאין אפשרות לנתח בגזע המוח, שהוא מקום רגיש וחשוף לסכנות".

עצובה ובוכיה הגיעה אימה של הילדה החולה לביתי בבקשה למתן עצה. לנוכח המצב העגום שאלתי אותה: "האם את שומרת שבת"? האישה השיבה בחיוב. "האם את מתפללת"? "אין לי זמן"... ענתה האישה והוסיפה, "אני מטפלת בילדיי הקטנים ואיני מוצאת זמן לתפילה". ביקשתי ממנה, "התפללי לפחות פעם אחת ביום. תפילה אחת מן הסיפור בכוונה, מכל הלב ובקדושה". האם קיבלה על עצמה להתפלל בכל יום תפילה אחת. וביקשתי ממנה שתדווח לי מה שלום הילדה החולה ויצאה מביתי. ואכן, בכל מספר ימים הגיע אלי ילד קטן, אחיה של הילדה ודיווח כי הילדה חשה יותר ויותר טוב, פחות מתעלפת וממש ההטבה ניכרת.

גם הרופאים שמעו ממנה את אשר יעצתי לה ומה שהיא קיבלה על עצמה, והם אכן נוכחו לדעת כי בס"ד ישנה התקדמות רפואית ניכרת. הרופאים החליטו כי כעת יש מקום לניתוח ראש, אך התעקשו שיש לשלוח את הילדה לאחת מארצות אירופה, למרכז רפואי ידוע, בו עבד רופא בינלאומי מפורסם, מומחה לניתוחי ראש ויש לו הצלחות רבות במצבים מורכבים כעין אלו.

נקבע מועד לניתוח, מועד הנסיעה הלך והתקרב, אך יחד עימו הלך והשתפר גם מצבה של הילדה. המשפחה התמלאה לבטים וספיקות: "מה לעשות? האם לנסוע כמתוכנן או לבטל את הנסיעה"? הם פנו אלי ואני השבתי בזו הלשון: "הישועה תבוא כשהילדה תהיה בחוץ לארץ".

כיוון שהאם ילדה בזמן ההוא בשעה טובה ומוצלחת, היא הוכרחה להישאר בישראל ואבי המשפחה בלוויית בנו הנשוי התארגנו ונסעו לאירופה עם הילדה ובאמתחתם כל הצילומים, הבדיקות וההמלצות העדכניות של הרופאים לניתוח דחוף. כשהם הגיעו אל המנתח המפורסם, בדק את הילדה, בחן את הצילומים, הבדיקות וכל יתר המסמכים, ואכן קבע מועד דחוף לניתוח.

הזמן המיועד הגיע והילדה אושפזה בבית הרפואה, לקראת הניתוח היא היתה שרויה בצום לפי ההוראות שנתן הרופא, ממתינה לבוא הרופא המרדים שירדים אותה לתריסר שעות. רגע לפני ההרדמה החליט הרופא לפתע, ללא כל הסבר: "זוהי הרדמה רגילה ורגילה, לכן אני מייצע לערוך שוב צילום לילדה ולבדוק האם ניתן להרדמה פחות מ-12 שעות". הצילום התבצע וכולם המתינו במתח לתוצאות.

את מה שראו שם - איש לא שיער ותיכנן מראש. נס!!! במקום הגידול המסוכן התגלה כתם קטן בלבד. הרופא לא האמין למראה עיניו. הוא חשב כי אינו רואה נכון ובדק שוב ושוב את התוצאות. לבסוף ביקש להמתין שבועיים ימים ואז לערוך לילדה בדיקת סי-טי (CT) נוספת, שתאמת ליתר ביטחון את הפלא הגדול.

שליחי המשפחה באו לספר לי על הישועה הפתאומית ושאלו: "האם להישאר שם שבועיים נוספים ולבצע את בדיקת סי-טי (CT). או לחזור לישראל ולבצע כאן את הבדיקות"? אמרתי להם: "ב"ה, הישועה כבר היתה. אפשר כבר לחזור לארץ ישראל". כאן בארץ, לאחר שבועיים, שלחו הרופאים את הילדה לבדיקות סי-טי (CT) ונוכחו לדעת שלא רק שהגידול, גם הכתם הקטן נעלם כלא היה!!! ואני בכל פעם מתרגשת מהסיפור הזה מחדש: בואו וראו כמה גדול הוא כוחה של תפילה בכוונה. מכאן אני שולחת תחינה לכל אחד ואחת מישראל: אנא, השתדלו להתפלל לפחות פעם ביום תפילה אחת מתוך הסיפור ובכוונה! [ברכת דוד]

”וְהֵעֵל אֶת הַצְּפָרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם” (ח)

ב) - מכת צפרדע

קל וחומר

מה ראו חנניה, מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמם מצפרדעים: ומה צפרדעים שאין מצוים על קדושת השם כתיב 'ועלו וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּבַחֲדָר מִשְׁכַּבְּךָ וְעַל מִטְתְּךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֻּמְךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאָרוֹתֶיךָ' (שמות ז, כח) - אימתי משארות מצויות אצל תנור? הווי אומר: בשעה שהתנור חם. אנו, שמצוים על קדושת השם - על אחת כמה וכמה.

[פסחים נג:]

הודאת בעל דין

”וְשָׂרְץ הַיָּאֵר צְפָרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּבַחֲדָר מִשְׁכַּבְּךָ וְעַל מִטְתְּךָ” (שמות ז, כח). מכת צפרדע באה כעונש על שפרעה התכחש לקיומו של בורא העולם, באומרו (שמות ה, ב): "לא יִדְעֵתִי אֶת ה'". הצפרדעים מסרו נפשן על קדושת ה', כדי שמהן ילמד פרעה על מציאות השם.

יתרה מזו, היאור, שפרעה עבד אותו, הוא עצמו שרץ צפרדעים, להורות על הודאת בעל דין שכמאה עדים דמי.

[זריותא דאברהם]

חכמים להרע

”וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטְמִים בְּלִטְיָהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְּפָרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם” (שמות ח, א). חכמים המה להרע - להעלות ולהביא מכות, אבל להיטיב, להסירן, זאת לא ידעו. [אזניים לתורה]

נדרשה צעקה

”וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעַם פְּרָעָה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' עַל דָּבַר הַצְּפָרְדְּעִים אֲשֶׁר שָׁם לַפְּרָעָה” (שמות ח, ח). מדוע כתוב 'ויצעק' ולא 'וייעתר', כמו בכל המכות? אלא שמשא אמר לפרעה "התפאר עלי" (שמות ח, ה), והיה נדמה שהדבר תלוי במשה, ובכל זמן שירצה תסתלק המכה. לכן במכה זו דווקא היה צריך לצעוק אל ה'.

צפרדעים מיותרות

”וַיִּמְתּוּ הַצְּפָרְדְּעִים מִן הַבְּתִימִים” (שמות ח, ט). מדוע במכת ערוב נאמר "ויסר הערב" (שמות ח, כז), שהערוב סר והסתלק, ואילו הצפרדעים גם מתו? משום שלשם מכת הערוב לא נבראו חיות מיוחדות, אלא חיות היער פלשו למצרים, וברגע שפסקה המכה חזרו ליער ולא מתו, שכן הן דרושות לקיום העולם. ואולם במכת צפרדע נאמר (שמות ז, כח): "וְשָׂרְץ הַיָּאֵר צְפָרְדְּעִים", שנבראו הצפרדעים במיוחד לשם מכה זו, ולכן משעשו שליחותן - מתו, שלא היה צורך בהן עוד. כי העולם אינו נצרך לצפרדעים רבות כל-כך. [מציאת יצחק]

זכות אבותם מסייעתם להינצל מהמכות

ואפשר לומר כי עמד להם זכות האבות הקדושים "אברהם יצחק ויעקב", להצילם מהעוונות שהיו ראויים ללקות בהם, ובכך ניצולו כל ישראל מהמכות. והרמז לכך, כי במטה אשר החזיק משה רבנו ע"ה היו חקוקים התיבות - ראשי התיבות של המכות "דצ"ך עד"ש באח"ב", אשר זה עולה עם הכולל בגימטריא 502 וכנגד זה שנות חייהם של האבות הקדושים היו 502, שהרי אברהם חי 175 שנים. ויצחק חי 180 שנה, ויעקב חי 147 שנים, סך הכל 502 כמניין דצ"ך עד"ש באח"ב, שעמד זכות חייהם של האבות להציל את הבנים מעשרת המכות.

הוא לקח אותם לרכב והראה להם את הילדה הבוכייה. ההורים ראו אותה ואמרו לו: "זו לא הילדה שלנו! אנחנו לא מכירים אותה. כשנכנסנו לרכב, ראינו אותה כבר יושבת במושב האחורי. חשבנו שזו הבת שלך".

דממת הלם שררה באוויר. ר' מוטי נזכר, כי הפעוטה עם התיקייה עלתה ראשונה לטנדר מיד כשהגיע לרחוב הירושלמי. הוא היה בטוח שהיא בת משפחתם.

עכשיו מסתבר לו, שאין לה קשר עם המשפחה שעלתה. לפתע הוא הצטמרר. רק לחשוב מה היה קורה, אם לא היה חוזר לרכבו... הפעוטה יללה בשקט ולא דיברה כלום. רק לפני כמה דקות הוא היה בדרך לנוח בבית והנה כל זה...

כיצד מאתרים את הורי הילדה? רעייתו פתחה את התיקייה ושלה משם חוברת תווי מוסיקה. על המחברת נכתב בטוש זוהר: 'שייך לציפורה ירושלמי, רח' רימוני נחושט 14, ירושלים. טלפון... וכו'. המוצא הישר מתבקש לפנות למשפחת ירושלמי. ר' מוטי התקשר. הקו היה תפוס, כנראה מתקשרים למשטרה לדווח על היעדרות בתם...

לאחר מספר נסיונות תפס ר' מוטי אותם ואמר: "שלום, ירושלמי? הבת שלכם אולי חסרה?" "א-י-פ-ה... ה-י-א?" נשמעה זעקה. "כל ירושלים מחפשת אותה!!!"

התברר, שהפעוטה למדה בשיעור נגינה בשעות הצהריים. אביה בדרך כלל אוסף אותה חזרה. באותו יום אביה הודיע לה, שהוא לא יוכל לאסוף אותה. הוא שולח חבר עם טנדר לבן, שיאסוף אותה. לר' מוטי יש טנדר לבן, והוא עצר בדיוק בזמן ובכתובת ממנה הייתה צריכה הילדה לעלות. הילדה עלתה לטנדר של ר' מוטי ולא של החבר ונרדמה. מחריד לחשוב, מה היה עלול להתרחש, אילו ר' מוטי היה מסרב לאשתו היקרה...

"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעַם פְּרַעֲה וַיֵּצֵעַק מֹשֶׁה אֶל ה'..." (ח, ח) - **איפה הילדה - סיפור מרגש**

להלן סיפור המעובד מתוך 'נפלאותיו לבני אדם'. יש בו כדי ללמדנו כיצד ה' מנהיג את העולם. גם כאשר האדם מותש ולפתע מגיע אליו ניסיון, עליו לדעת כי הכול מנוהל בידי בורא עולם ואם יתגבר על הניסיון, ייתכן שיזכה לראות מעט כיצד בורא עולם מסובב הסיבות, כפי שנראה בסיפור הבא: ר' מוטי נהג טנדר הסעות המתגורר בבני ברק. הוא ענה לצלצול הנייד שלו. על הקו היתה משפחה ירושלמית שביקשה ממנו להסיע אותם לאירוע משפחתי בבני ברק.

באותם רגעים הוא היה ליד ירושלים, כך שהנסיעה התאימה לו. היה זה כבר לאחר יום ארוך ומתיש והוא רצה להגיע לביתו לנוח מעט לפני תפילת ערבית והשיעור הקבוע.

"אנחנו שולחים אליך את אחד הילדים למטה. אנא צפור כשתגיע לבניין", ביקשו בני המשפחה. בכניסה לעיר היה פקק והוא נאלץ להתעכב זמן רב עד שהגיע לכתובת. ילדה קטנה עם תיקייה התקרבה בשמחה לטנדר, פתחה את הדלת וישבה בספסל האחרון ליד החלון.

לאחר כדקה הגיעו בני המשפחה ונכנסו לטנדר. הילדים היו נרגשים לקראת האירוע. ר' מוטי בזמן זה שוחח עם ראש המשפחה. הטנדר הגיע לאולם האירועים בבני ברק. האב שילם ור' מוטי המשיך לכיוון ביתו.

הוא החנה את הטנדר ויצא משם. בכניסה לבניין, צלצל הסלולארי שלו. אשתו היתה על הקו. היא שאלה: "היכן אתה?... הוא ענה: "אני כבר עולה לבית. אני חייב לנוח".

אשתו אמרה: "טוב שהגעת, אני בדיוק צריכה לצאת לפעילות התנדבות מטעם 'עזר מציון'. אתה יכול לקחת אותי בבקשה ברכב עד מקום הפעילות?"... לבקשה הזו הוא לא ציפה. הוא חשב לעצמו: 'מה רוצים ממני היום. אין לי כוח לשום דבר! עד שאני מגיע סוף כל סוף לבית אני שוב צריך לנסוע?' "בבקשה, מחכים לי ואני מאחרת. תעשה טובה, ממש אין לי כח לחכות למונית. זה יקח פחות מחמש דקות. בבקשה"...

**בברכת התורה
דון ברינה**

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורגי' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דויד (חוגה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

יוגו הגון: זיהבה בת אטווג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה חרלי בת זיהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראלי בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גור: גולן בן דינה אוטיל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושורנה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102